

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518

หมวด 9

การกระทำอันไม่เป็นธรรม

มาตรา 121 ห้ามมิให้นายจ้าง

(1) เลิกจ้าง หรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผลให้ลูกจ้าง ผู้แทนลูกจ้าง กรรมการสหภาพแรงงาน หรือกรรมการสหพันธ์แรงงานไม่สามารถทนทำงานอยู่ต่อไปได้ เพราะเหตุที่ลูกจ้างหรือสหภาพแรงงาน ได้ชุมนุม ทำการ ร้องเรียน ขอร้อง เกรงใจ หรือดำเนินการฟ้องร้อง หรือเป็นพยาน หรือให้หลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือนายทะเบียน พนักงานประนีประนอมข้อพิพาทแรงงาน ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน หรือกรรมการแรงงานสัมพันธ์ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือต่อศาลแรงงาน หรือเพราะเหตุที่ลูกจ้าง หรือสหภาพแรงงานกำลังจะกระทำการดังกล่าว

(2) เลิกจ้าง หรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผลให้ลูกจ้างไม่สามารถทนทำงานอยู่ต่อไปได้ เพราะเหตุที่ลูกจ้างนั้นเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน

(3) ขัดขวางในการที่ลูกจ้างเป็นสมาชิก หรือให้ลูกจ้างออกจากการเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน หรือให้ หรือตกลงจะให้เงินหรือทรัพย์สินแก่ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของสหภาพแรงงาน เพื่อมิให้สมัครหรือรับสมัครลูกจ้างเป็นสมาชิก หรือเพื่อให้ออกจากการเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน

(4) ขัดขวางการดำเนินการของสหภาพแรงงาน หรือสหพันธ์แรงงาน หรือขัดขวางการใช้สิทธิของลูกจ้างในการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน หรือ

(5) เข้าแทรกแซงในการดำเนินการของสหภาพแรงงาน หรือสหพันธ์แรงงาน โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา 122 ห้ามมิให้ผู้ใด

(1) บังคับหรือขู่เข็ญโดยตรงหรือทางอ้อม ให้ลูกจ้างต้องเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานหรือต้องออกจากการเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน หรือ

(2) กระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผลให้นายจ้างฝ่าฝืนมาตรา 121

มาตรา 123 ในระหว่างที่ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือคำชี้ขาดมีผลใช้บังคับห้ามมิให้นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้าง ผู้แทนลูกจ้าง กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกสหภาพแรงงาน หรือกรรมการหรืออนุกรรมการสหพันธ์แรงงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง เว้นแต่บุคคลดังกล่าว

(1) ทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดอาญาโดยเจตนาแก่นายจ้าง

(2) จงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย

(3) ฝ่าฝืนข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของนายจ้างโดยนายจ้างได้กล่าวและตักเตือนเป็นหนังสือแล้ว เว้นแต่กรณีที่ร้ายแรงนายจ้างไม่จำเป็นต้องกล่าวและตักเตือน ทั้งนี้ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นต้องมีได้ออกเพื่อขัดขวางมิให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการเกี่ยวกับข้อเรียกร้อง หรือ

(4) ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลาสามวันทำงานติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(5) กระทำการใด ๆ เป็นการยุยง สนับสนุน หรือชักชวนให้มีการฝ่าฝืนข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือค่าจ้าง

มาตรา 124 เมื่อมีการฝ่าฝืนมาตรา 121 มาตรา 122 หรือมาตรา 123 ผู้เสียหายเนื่องจากการฝ่าฝืนอาจยื่นคำร้องกล่าวหาผู้ฝ่าฝืนต่อคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการฝ่าฝืน

มาตรา 125 เมื่อได้รับคำร้องกล่าวหาตามมาตรา 124 แล้ว ให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดและออกคำสั่งภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องกล่าวหา

รัฐมนตรีมีอำนาจขยายระยะเวลาให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา 126 ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ตามมาตรา 125 ภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์กำหนด การดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลนั้นให้เป็นอันระงับไป

มาตรา 127 การฝ่าฝืนมาตรา 121 มาตรา 122 หรือมาตรา 123 จะดำเนินคดีอาญาได้ต่อเมื่อผู้เสียหายเนื่องจากการฝ่าฝืนได้ยื่นคำร้องกล่าวหาผู้ฝ่าฝืนตามมาตรา 124 และผู้ถูกกล่าวหาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ตามมาตรา 125

ระเบียบคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์
ว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดการกระทำอันไม่เป็นธรรม
พ.ศ. ๒๕๔๘

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ว่าด้วยการพิจารณา
วินิจฉัยชี้ขาดการกระทำอันไม่เป็นธรรม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.
๒๕๑๘ คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์จึงกำหนดระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัย
ชี้ขาดการกระทำอันไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๔๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ เรื่อง การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด
การกระทำอันไม่เป็นธรรม ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ ” หมายความว่า คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

“คณะอนุกรรมการ ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์

“สำนักงาน ” หมายความว่า สำนักงานแรงงานสัมพันธ์

“ผู้กล่าวหา ” หมายความว่า ผู้เสียหายซึ่งยื่นคำร้องกล่าวหาต่อคณะกรรมการ
แรงงานสัมพันธ์ว่าได้รับการกระทำอันไม่เป็นธรรมตามนัยแห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.
๒๕๑๘

ในกรณีที่ผู้กล่าวหาเป็นนิติบุคคล ให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทน
นิติบุคคลและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลให้ทำการแทนด้วย

“ผู้ถูกกล่าวหา ” หมายความว่า ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำการอันไม่เป็นธรรม
ต่อผู้กล่าวหาตามนัยแห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคล ให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการ
แทนนิติบุคคลและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ที่มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลให้ทำการแทนด้วย

“คำร้องกล่าวหา ” หมายความว่า คำร้องกล่าวหาเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็น

ธรรมตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

“ คำสั่ง ” หมายความว่า คำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการแรงงานสัมพันธ์รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

การยื่นคำร้องกล่าวหา

ข้อ ๖ ให้ผู้กล่าวหายื่นคำร้องกล่าวหาผู้ถูกกล่าวหาว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๒ หรือมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการฝ่าฝืน

การยื่นคำร้องกล่าวหาตามวรรคหนึ่งให้ยื่นตามแบบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๗ ให้ผู้กล่าวหายื่นคำร้องกล่าวหา ณ สำนักงาน

ในกรณีมูลการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นนอกเขตกรุงเทพมหานคร ผู้กล่าวหาอาจยื่นคำร้องกล่าวหาผู้ถูกกล่าวหา ณ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดในท้องที่ที่มูลการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นก็ได้

การยื่นคำร้องกล่าวหาตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ผู้กล่าวหาต้องยื่นคำร้องกล่าวหาด้วยตนเอง

ข้อ ๘ ผู้กล่าวหาอาจมอบอำนาจเป็นหนังสือให้ผู้อื่นจำนวนไม่เกินสี่คน เป็นตัวแทนเพื่อดำเนินการตามคำร้องกล่าวหาแทนตนได้

การมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งให้ผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจลงลายมือชื่อต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคน

ผู้กล่าวหาอาจมอบอำนาจตามแบบท้ายระเบียบนี้ หรือแบบอื่นที่มีลักษณะเป็นหนังสือมอบอำนาจทั่วไปก็ได้

กรณีที่มีผู้รับมอบอำนาจมากกว่าหนึ่งคน คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมีสิทธิที่จะให้ผู้รับมอบอำนาจคนหนึ่งคนใดตอบข้อสอบถามของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการก็ได้

ข้อ ๙ ให้ผู้กล่าวหากรอกหรือเติมข้อความในคำร้องกล่าวหาด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนครบถ้วนถูกต้อง และเป็นจริง

ให้ผู้กล่าวหาบรรยายหรือระบุการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาที่กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๒ หรือมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ และคำขอให้เป็นที่เข้าใจได้

ผู้กล่าวหาอาจแนบเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นประกอบคำร้องกล่าวหาก็ได้

ข้อ ๑๐ ให้สำนักงานหรือสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับคำร้องกล่าวหา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

- (๑) สถานภาพของผู้กล่าวหา และวันเดือนปีที่ยื่นคำร้องกล่าวหา
- (๒) สภาพการจ้างหรือสภาพการทำงาน
- (๓) สถานภาพขององค์การลูกจ้าง (ถ้ามี)
- (๔) ความสัมพันธ์ของผู้กล่าวหากับองค์การลูกจ้าง
- (๕) ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง
- (๖) สาเหตุของการร้องกล่าวหา

ข้อ ๑๑ ในกรณีคำร้องกล่าวหายื่นต่อสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด ให้สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดส่งคำร้องกล่าวหาและบันทึกการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นให้คณะกรรมการภายในกำหนดห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องกล่าวหา

ข้อ ๑๒ ให้สำนักงานลงรับคำร้องกล่าวหาในทะเบียนการกระทำอันไม่เป็นธรรมไว้เป็นหลักฐาน

การลงทะเบียนรับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้เรียงลำดับคำร้องจากลำดับน้อยไปหาลำดับมาก โดยให้เริ่มต้นในวันต้นปีปฏิทินและให้สิ้นสุดเมื่อวันสิ้นปีปฏิทิน แล้วให้เริ่มต้นการลงลำดับใหม่ในปีปฏิทินต่อไป คำร้องของผู้กล่าวหาคนหนึ่งให้ถือเป็นหนึ่งลำดับ

ข้อ ๑๓ ให้สำนักงานสรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องกล่าวหาและบันทึกการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- (๑) สถานภาพของผู้กล่าวหาและวันเดือนปีที่ยื่นคำร้องกล่าวหา
- (๒) ชื่อและสถานที่ตั้งของผู้ถูกกล่าวหา
- (๓) ประเภทกิจการและจำนวนลูกจ้าง
- (๔) ข้อมูลเกี่ยวกับองค์การลูกจ้าง
- (๕) คำร้องกล่าวหาและคำขอของผู้กล่าวหา
- (๖) สภาพการจ้างหรือสภาพการทำงาน
- (๗) สาเหตุของความขัดแย้ง

ข้อ ๑๔ ให้สำนักงานแจ้งข้อกล่าวหาตามคำร้องของผู้กล่าวหาตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือภายในกำหนดแปดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

ผู้ถูกกล่าวหาอาจมอบอำนาจเป็นหนังสือให้ผู้อื่นจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้แทนมาชี้แจงแถลงเหตุผลแทนตนก็ได้

ให้นำความในข้อ ๘ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานเสนอคำร้องกล่าวหาให้คณะกรรมการพิจารณาโดยมิชักช้า

หมวด ๒ การพิจารณาคำร้องกล่าวหา

ข้อ ๑๖ ให้สำนักงานแจ้งให้ผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาเข้าพบเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และตอบข้อสอบถามต่อคณะกรรมการในวัน เวลา และสถานที่ ที่คณะกรรมการพิจารณาคำร้องกล่าวหา โดยระบุให้ผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา นำพยานหลักฐานมาแสดงวันเดียวกันหรือคนละวัน และจะให้ฝ่ายชี้แจงก่อนหรือหลังก็ได้

คำร้องกล่าวหาที่เกิดขึ้นในท้องที่อื่นตามข้อ ๗ วรรคสอง คณะกรรมการอาจมอบหมายให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าชี้แจงแถลงเหตุผลต่อคณะอนุกรรมการก็ได้

ข้อ ๑๗ ให้คณะกรรมการสอบสวนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่จำเป็น ดังนี้

- (๑) ความถูกต้อง สมบูรณ์ของคำร้องกล่าวหา
- (๒) สภาพการจ้างหรือสภาพการทำงาน
- (๓) สถานภาพของผู้กล่าวหา
- (๔) สถานภาพของผู้ถูกกล่าวหา
- (๕) สาเหตุของความขัดแย้ง

ข้อ ๑๘ ให้คณะกรรมการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงจากผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไม่ด่าทอ ไม่ดูแคลิน ว่ากล่าวเสียชื่อเสียง และไม่แสดงความเห็นที่เป็นคุณหรือเป็นโทษต่อผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

การสอบสวนข้อเท็จจริงตามข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง คณะกรรมการไม่พึงใช้คำถามนำ

ข้อ ๑๙ ให้สำนักงานมอบหมายให้เจ้าหน้าที่บันทึกการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการตามประเด็นที่ผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงเพิ่มเติมและที่คณะกรรมการได้ทำการสอบถาม ทั้งนี้ให้ผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหารับรองความถูกต้องและลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย

ในกรณีที่ผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาหรือคณะกรรมการเห็นว่า เจ้าหน้าที่บันทึกไว้ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ผู้บันทึกแก้ไขให้ถูกต้องหรือเพิ่มเติมให้ครบถ้วน โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้บันทึกลงลายมือชื่อกำกับ การแก้ไขขีดฆ่าหรือตกเติมไว้ทุกแห่งด้วย

ข้อ ๒๐ ให้คณะกรรมการพิจารณาคำร้องกล่าวหา การสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นและการสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมกับผู้กล่าวหา

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่า คำร้องกล่าวหาและการสอบสวนดังกล่าว มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๒ หรือมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้คณะกรรมการรับคำร้องกล่าวหาไว้ดำเนินการ

ให้สำนักงานแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้กล่าวหาทราบโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๒๑ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง รวบรวม พยานหลักฐาน และเสนอความเห็นเกี่ยวกับคำร้องกล่าวหาที่คณะกรรมการได้รับไว้ดำเนินการก็ได้

ข้อ ๒๒ คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการต้องให้โอกาสผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหา นำสืบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานทั้งปวงที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตน โดยจะกระทำติดต่อกันไปโดยไม่ต้องเลื่อนก็ได้ แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นจะเลื่อนไปก็ให้บันทึกเหตุที่ต้องเลื่อนไว้

การเลื่อนครั้งหนึ่งๆ ให้เลื่อนได้ไม่เกินเจ็ดวัน และไม่เกินสองครั้งติดต่อกัน หรือ อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ แต่ถ้ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา มีเจตนาประวิงเวลาให้ชักช้าอันเป็นเหตุให้การดำเนินการพิจารณาวินัยข้าราชการต้องล่าช้าออกไปจะ ไม่อนุญาตให้เลื่อนก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการพิจารณาเห็นว่า การนำสืบข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งเป็นการเพียงพอแก่การรับฟังแล้ว หรือไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นแห่งมูลการ กระทำอันไม่เป็นธรรม หรือเป็นการฟุ่มเฟือย คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการอาจจะรับการนำสืบ เพิ่มเติมก็ได้

ข้อ ๒๓ การสอบสวนข้อเท็จจริง การตรวจสอบเอกสารและหลักฐาน หรือการสอบพยาน บุคคลของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการไม่จำเป็นต้องกระทำต่อหน้าผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาหรือทั้ง สองฝ่าย

การสอบสวนพยานบุคคลในเหตุการณ์เดียวกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป คณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการจะสอบสวนร่วมกันหรือแยกจากกันก็ได้

คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ สำนักงานหรือสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครอง แรงงานจังหวัดจะทำการไต่สวนและให้ส่งเอกสารสอบสวนในขณะเดียวกันก็ได้

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่มีความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาวินัยและการชี้ขาด คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการอาจมีหนังสือสอบถาม เรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ ให้ส่งเอกสาร หรือ หลักฐานที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณาก็ได้

คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบสถานที่ทำงานของผู้กล่าวหา นายจ้าง ผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาวินัยได้

ในกรณีที่มีความจำเป็น คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการจะขอความเห็นจาก ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้

ข้อ ๒๕ ในการสอบสวนข้อเท็จจริงจากผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา พยานบุคคลที่เป็นคนต่างด้าว ผู้ให้ถ้อยคำต้องจัดให้มีล่ามที่เข้าใจภาษาไทยได้ดีแปลถ้อยคำเป็นภาษาไทยด้วย

การยื่นหรือแสดงเอกสารที่เป็นภาษาต่างประเทศ ต้องมีคำแปลภาษาต่างประเทศ เป็นภาษาไทยและรับรองความถูกต้องด้วย

ข้อ ๒๖ เมื่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเรียกผู้ถูกล่าวหมาพบเพื่อสอบถามข้อเท็จจริง ถ้าผู้ถูกล่าวหาไม่มาพบโดยจงใจหรือไม่มีเหตุอันสมควรรวมกันแล้วถึงสองครั้ง หรือหนังสือเรียกผู้ถูกล่าวหาส่งให้ไม่ได้ ให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการวินิจฉัยชี้ขาดตามพยานหลักฐานที่ปรากฏอยู่ต่อไป

ข้อ ๒๗ เมื่อการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกล่าวหาสิ้นสุดลง ให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการบันทึกการสิ้นสุด โดยให้ผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกล่าวหาลงลายมือชื่อเป็นหลักฐานด้วย

หมวด ๓

การจำหน่ายคำร้องกล่าวหา

ข้อ ๒๘ การพิจารณาคำร้องกล่าวหาของคณะกรรมการตามข้อ ๒๐ ถ้าคณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าผู้กล่าวหามิใช่ผู้เสียหาย คำร้องกล่าวหาของผู้กล่าวหาไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือผู้ถูกล่าวหามิได้กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๗ มาตรา ๑๒๒ หรือมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ คณะกรรมการจะไม่รับคำร้องกล่าวหาไว้ดำเนินการก็ได้

ให้สำนักงานแจ้งผลการพิจารณาคำร้องกล่าวหาให้ผู้กล่าวหาทราบโดยไม่ชักช้าและจำหน่ายคำร้องกล่าวหาออกจากสารบบ

ข้อ ๒๙ ในกรณีที่สำนักงานได้แจ้งให้ผู้กล่าวหาเข้าพบเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและตอบข้อสอบถามต่อคณะกรรมการตามข้อ ๑๖ ถ้าผู้กล่าวหาได้มาพบคณะกรรมการตามกำหนดนัดโดยมิได้ชี้แจงเหตุขัดข้องให้ทราบ ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้กล่าวหาพบคณะกรรมการอีกครั้งหนึ่งภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

ในกรณีที่ผู้กล่าวหาได้มาพบคณะกรรมการตามหนังสือแจ้งตามวรรคหนึ่งโดยมิได้ชี้แจงเหตุขัดข้องให้ทราบ ให้ถือว่าผู้กล่าวหาไม่พึงประสงค์ให้ดำเนินการตามคำร้องกล่าวหา และให้สำนักงานจำหน่ายคำร้องกล่าวหาออกจากสารบบ

ข้อ ๓๐ ในระหว่างการดำเนินการของสำนักงาน คณะอนุกรรมการ หรือคณะกรรมการ ถ้าผู้กล่าวหาประสงค์จะขอถอนคำร้องกล่าวหาด้วยความสมัครใจ ให้ผู้กล่าวหาแจ้งการถอนคำร้องกล่าวหาเป็นหนังสือ

การขอถอนคำร้องกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้กล่าวหาแจ้งความประสงค์ต่อสำนักงาน สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด คณะอนุกรรมการหรือคณะกรรมการ ให้เจ้าหน้าที่ อนุกรรมการ หรือกรรมการ แล้วแต่กรณีบันทึกการถอนคำร้องกล่าวหาโดยให้ผู้กล่าวหาลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย

ให้สำนักงานหรือคณะอนุกรรมการรายงานผลการถอนคำร้องกล่าวหาให้คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า และให้สำนักงานจำหน่ายคำร้องกล่าวหาออกจากสารบบ

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่ผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาหรือทั้งสองฝ่ายประสงค์จะประนีประนอมกันให้คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการดำเนินการให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาหรือทั้งสองฝ่าย

ถ้าทั้งสองฝ่ายสามารถทำความตกลงกันได้ ให้คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบันทึกการตกลงกันของทั้งสองฝ่าย และให้ทั้งสองฝ่ายลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย

ให้คณะกรรมการรายงานผลการตกลงตามวรรคสองให้คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า และให้สำนักงานจำหน่ายคำร้องกล่าวหาออกจากสารบบ

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ผู้กล่าวหาไม่ได้มาพบคณะกรรมการ หรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงตามกำหนดนัดโดยมิได้ชี้แจงเหตุขัดข้องให้ทราบ ให้คณะกรรมการหรือคณะกรรมการมีหนังสือเรียกให้ผู้กล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

หากผู้กล่าวหาไม่ได้มาพบคณะกรรมการหรือคณะกรรมการตามกำหนดนัดในวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการหรือคณะกรรมการมีหนังสือให้ผู้กล่าวหาพบคณะกรรมการหรือคณะกรรมการอีกครั้งหนึ่งภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากผู้ยื่นคำร้องกล่าวหาไม่ได้มาพบโดยมิได้ชี้แจงเหตุขัดข้องให้ทราบ ให้ถือว่าผู้กล่าวหาไม่พึงประสงค์ให้ดำเนินการตามคำร้องกล่าวหา

ให้คณะกรรมการรายงานให้คณะกรรมการทราบ และให้สำนักงานจำหน่ายคำร้องกล่าวหาออกจากสารบบ

ข้อ ๓๓ ในกรณีที่ผู้กล่าวหาถึงแก่ความตาย ให้คำร้องกล่าวหาตกไปตามกัน

ให้สำนักงานหรือคณะกรรมการรายงานผลให้คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า และให้สำนักงานจำหน่ายคำร้องกล่าวหาออกจากสารบบ

หมวด ๔

การวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องกล่าวหา

ข้อ ๓๔ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องกล่าวหาและออกคำสั่งภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องกล่าวหา

ในกรณีที่มิเหตุจำเป็นที่ไม่อาจพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องกล่าวหาและออกคำสั่งภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งได้ ให้คณะกรรมการรายงานเหตุผล ความจำเป็น และระยะเวลาที่สมควรขยายออกไปให้คณะกรรมการพิจารณาก่อนครบกำหนดอย่างน้อยไม่เกินเจ็ดวัน

ข้อ ๓๕ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องกล่าวหาและออกคำสั่งตามคำขอของผู้กล่าวหา เว้นแต่ กรณีที่คณะกรรมการจะเห็นสมควรออกคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๓๖ กรณีที่ออกคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาจ่ายค่าเสียหายแก่ผู้กล่าวหาให้คณะกรรมการคำนึงถึงอายุของผู้กล่าวหา ระยะเวลาการทำงานของผู้กล่าวหา ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ข้อบังคับเกี่ยวกับ

การทำงาน ความเดือดร้อนของผู้กล่าวหา มูลเหตุแห่งการเลิกร้าง ค่าชดเชย ค่าชดเชยพิเศษ และสิทธิประโยชน์อื่นที่ผู้กล่าวหาได้รับ รวมทั้งฐานะแห่งกิจการของผู้ถูกกล่าวหาด้วย

ข้อ ๓๗ ให้คณะกรรมการจัดทำเอกสารสรุปข้อเท็จจริงของผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนพยานหลักฐานและประเด็นพิจารณาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการเสนอผลการสอบข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๓๘ ให้ประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ หรืออนุกรรมการและเลขานุการที่ได้รับมอบหมายรายงานข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ในการนี้คณะกรรมการจะมอบหมาย ให้คณะกรรมการทำการสอบสวนข้อเท็จจริง หรือจัดหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมประกอบการพิจารณา ก็ได้

คณะกรรมการอาจให้ผู้กล่าวหา หรือผู้ถูกกล่าวหา หรือทั้งสองฝ่ายมาชี้แจงแถลงรายละเอียดเพิ่มเติมต่อที่ประชุมคณะกรรมการก็ได้

ข้อ ๓๙ ให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยตามข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่ปรากฏด้วยความเป็นธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และโปร่งใส

ข้อ ๔๐ คำสั่งคณะกรรมการให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อกรรมการที่เข้าร่วมประชุมทุกคน และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อความดังต่อไปนี้

- (๑) ลำดับเลขที่คำสั่ง
- (๒) สถานที่และวันเดือนปีที่มีคำสั่ง
- (๓) ชื่อผู้กล่าวหาและชื่อผู้ถูกกล่าวหา
- (๔) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- (๕) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง
- (๖) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ
- (๗) คำสั่งให้ปฏิบัติและระยะเวลาการปฏิบัติตามคำสั่ง

ข้อ ๔๑ ให้สำนักงานส่งสำเนาคำสั่งฉบับให้ผู้ถูกกล่าวหา และผู้กล่าวหาทราบโดยมิชักช้า และให้จัดเก็บคำสั่งต้นฉบับไว้ในสำนวนเรื่อง

ให้สำนักงานจัดให้มีทะเบียนคำสั่งคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ว่าด้วยการกระทำอันไม่เป็นธรรม

ข้อ ๔๒ ห้ามมิให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขประเด็นสำคัญแห่งมูลการกระทำอันไม่เป็นธรรม หรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งเป็นอย่างอื่น เว้นแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขถ้อยคำที่ผิดพลาดหรือตกหล่นเล็กน้อย กรณีเช่นนี้ให้สำนักงานแจ้งให้คู่กรณีทราบ

การลงลำดับเลขที่ในคำสั่ง ให้ลงเลขที่จากลำดับน้อยไปหาลำดับมาก โดยให้เริ่มต้นในวันต้นปีปฏิทินและให้สิ้นสุดเมื่อวันสิ้นปีปฏิทิน แล้วให้เริ่มต้นการลงลำดับใหม่ในปีปฏิทินต่อไป

ข้อ ๔๓ ให้คณะกรรมการแจ้งสิทธิการอุทธรณ์หรือการคัดค้านคำสั่งของคณะกรรมการกฤษฎีกา
กำหนดโทษของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการให้ผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย

หมวด ๕

การติดตามและการดำเนินคดี

ข้อ ๔๔ ให้สำนักงานติดตามผลการปฏิบัติตามคำสั่งของนายจ้างหรือผู้ถูกกล่าวหาและผู้
กล่าวหา โดยให้บันทึกการติดตามผลไว้เป็นหลักฐาน และรายงานให้คณะกรรมการทราบ

ข้อ ๔๕ ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการไม่ว่าด้วยเหตุผลใด
ก็ตาม ให้สำนักงานเสนอเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่คณะกรรมการมีความเห็นให้ดำเนินคดีกับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง
ให้จัดส่งความเห็นของคณะกรรมการประกอบการดำเนินคดีด้วย

ให้สำนักงานรายงานผลคดีตามวรรคสองให้คณะกรรมการทราบ

ข้อ ๔๖ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง หรือศาลแรงงานเกี่ยวกับกระบวนการ
สอบสวน ความเห็นหรือคำสั่งของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการ ให้สำนักงานรายงานให้
คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า

ให้สำนักงานติดตามกระบวนการพิจารณาคดีและผลแห่งคดีอย่างต่อเนื่องและรายงาน
ให้คณะกรรมการทราบ

ข้อ ๔๗ ในกรณีที่เป็นการสมควรและเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้สำนักงานสรุปเรื่อง
และรายงานอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ปลัดกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงแรงงาน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

(นายอัมพร นีละโยธิน)

ประธานกรรมการแรงงานสัมพันธ์

แนวปฏิบัติเกี่ยวกับ
การรับคำร้องเรื่องการกระทำอันไม่เป็นธรรม
ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518

1. บทนำ

เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เหมาะสม ถูกต้องรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการแรงงานสัมพันธ์ การจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ข้อมูล ข่าวสาร ละเมิด และการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง รวมตลอดถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว และเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องศึกษาและมีความเข้าใจเป็นอย่างดี

2. ความสำคัญ

พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมไว้ในหมวดที่ 9 โดยมีสำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานดังกล่าวเป็นราชการส่วนกลาง ดำเนินการครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนข้อจำกัดหลายประการเป็นผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นายจ้าง ลูกจ้าง องค์การนายจ้าง และองค์การลูกจ้างไม่ทราบ ไม่รู้ ไม่เข้าใจบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กร บทบัญญัติว่าด้วยการการกระทำอันไม่เป็นธรรม จึงไม่บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเท่าที่ควร

การกระทำอันไม่เป็นธรรมเป็นเรื่องที่กฎหมายมีความมุ่งหมายที่จะให้การใช้สิทธิและเสรีภาพของลูกจ้างเป็นไปอย่างกว้างขวาง ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย ปราศจากการขัดขวางกีดกัน กลั่นแกล้งจากผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม โดยมีกฎหมายให้ความคุ้มครองปกป้องการใช้สิทธิและเสรีภาพดังกล่าว ดังนั้น บทบัญญัติของกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ว่าด้วยการกระทำอันไม่เป็นธรรม จึงมีความสำคัญต่อกระบวนการแรงงานอย่างมาก

คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์และสำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการที่จะผลักดันให้เจตนารมณ์ของกฎหมายเกิดผลสัมฤทธิ์ การทำงานร่วมกันของ ฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างจะเป็นไปด้วยความราบรื่น ความขัดแย้งจะได้รับการแก้ไขอย่างสันติ การประกอบการภาคอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการผลิตจะเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติอย่างมาก ผู้ใช้แรงงานจะไม่ถูกกดขี่ เอารัดเอาเปรียบ สิทธิเสรีภาพและคุณภาพชีวิตจะดีขึ้น ด้วยเงื่อนข้อจำกัดหลายประการทำให้เจตนารมณ์ของกฎหมายมิได้รับการตอบสนองเท่าที่ควร จึงเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะช่วยกันผลักดันการให้การกระทำอันไม่เป็นธรรมได้รับการยอมรับและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่

การกระทำอันไม่เป็นธรรมเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองกับลูกจ้างผู้ใช้สิทธิโดยชอบมิให้ถูกล่วงละเมิดจากผู้ที่เกี่ยวข้อง กฎหมายกำหนดให้สิทธิแก่ลูกจ้าง องค์การลูกจ้างไว้หลายประการ อาทิ สิทธิในการรวมตัวเพื่อจัดตั้งองค์การลูกจ้าง สิทธิในการดำเนินการขององค์กร สิทธิในการขอปรับปรุงสภาพการจ้าง สิทธิในการตรวจสอบการปฏิบัติของนายจ้าง สิทธิในการเป็นพยาน ความมั่นคงในการทำงาน เป็นต้น ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองแรงงานและด้านแรงงานสัมพันธ์
2. มีความรู้และความเข้าใจกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานและกฎหมายว่าด้วยการแรงงานสัมพันธ์เป็นอย่างดี
3. มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารองค์กรของภาคเอกชนพอสมควร
4. มีประสบการณ์ในการทำงานตามข้อ 2 ไม่น้อยกว่า 3 ปี
5. มีความตั้งใจและความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างสูง
6. มีความซื่อสัตย์ สุจริต และเป็นธรรม
7. มีปฏิภาณ ไหวพริบ สติปัญญาที่ฉลาด ว่องไว
8. มีทักษะและความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ดี
9. มีความรู้และความสามารถในการสอบสวนข้อเท็จจริง
10. มีความประพฤติที่เรียบร้อย และบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ
11. มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี
12. มีความรู้และความสามารถทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องในระดับปานกลาง
13. มีความละเอียด รอบคอบในการทำงานเป็นอย่างดี

4. องค์ประกอบของหน่วยงาน

การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรม มีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ
สำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

2. คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

สำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ เป็นชื่อตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 แต่ในการปฏิรูประบบราชการกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์เป็นหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานแรงงานสัมพันธ์ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โดยมีกลุ่มงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ทำหน้าที่แทนสำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์โดยมีหน้าที่ด้านธุรการของคณะ กรรมการแรงงานสัมพันธ์ และทำหน้าที่รับคำร้องกล่าวหาจากผู้เสียหายเพื่อเสนอคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์พิจารณาต่อไป แต่โดยที่สำนักงานฯ รับผิดชอบครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วราชอาณาจักร คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์จึงกำหนดให้สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดทุกจังหวัด เป็นผู้ทำหน้าที่รับคำร้องกล่าวหาของผู้เสียหายแทนสำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ เป็นองค์กรไตรภาคี ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการฝ่ายกลาง ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง รวมจำนวน 15 คน โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญ ดังนี้

พิจารณาคำร้องกล่าวหา

สอบสวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน

พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่ง

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความรอบคอบชอบด้วยกฎหมาย ไม่ถูกกล่าวหาว่าปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบกพร่อง หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่สมควรศึกษากฎหมายแรงงานสัมพันธ์และระเบียบของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง และดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้เสียหายจะต้องยื่นคำร้องกล่าวหาภายใน 60 วัน
2. ให้ผู้เสียหายร้องกล่าวหาตามแบบแนบท้ายระเบียบ
3. ให้สอบสวนข้อเท็จจริงประกอบคำร้องกล่าวหาตามประเด็นที่ร้องกล่าวหา
4. ให้รวบรวมเอกสารประกอบคำร้องกล่าวหาอย่างครบถ้วน
5. ส่งคำร้องกล่าวหาให้สำนักแรงงานสัมพันธ์ภายใน 3 วัน
6. แจ้งขั้นตอนการดำเนินการให้ผู้ร้องกล่าวหาได้เข้าใจ

6. การสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น

เพื่อให้การสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ เห็นควรทำการสอบสวนเพื่อให้ได้ภาพรวมขององค์กรและการจ้างงานจากผู้กล่าวหา ดังนี้

1. สถานที่ตั้ง ประเภทกิจการ จำนวนลูกจ้าง และผู้บริหารของนายจ้าง
ระบบการจ้างงานและสภาพการจ้างหรือสภาพการทำงาน
3. สถานะความเป็นลูกจ้างและนายจ้าง
หน้าที่ ความรับผิดชอบ และอายุงานของผู้เสียหาย
ค่าจ้างและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้เสียหาย
การกระทำความผิดและการลงโทษของผู้เสียหาย (ถ้ามี)
การปฏิบัติด้านแรงงานสัมพันธ์ของนายจ้างและลูกจ้าง
ผลการดำเนินธุรกิจของนายจ้าง

7. การสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำร้องกล่าวหา

บทบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมมีความมุ่งหมายในการใช้สิทธิและเสรีภาพของลูกจ้าง องค์กรลูกจ้างได้รับความคุ้มครอง ไม่ถูกกลั่นแกล้ง เอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ความคุ้มครองดังกล่าวคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์จะพิจารณาให้เฉพาะผู้ที่ดำเนินการ

หรือปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายและด้วยเจตนาสุจริตเท่านั้น โดยคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์จะพิจารณาการปฏิบัติที่สอดคล้องหรือถูกต้องตามกฎหมายเป็นเบื้องต้นก่อน เมื่อการปฏิบัติหรือสถานะต่าง ๆ เป็นไปโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายแล้วคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์จึงจะพิจารณาตามประเด็นข้อกล่าวหาดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงจำเป็นต้องสอบสวนข้อเท็จจริง 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือสภาพการทำงานและสถานะของผู้เสียหาย

2. ข้อเท็จจริงกรณีผู้ถูกกล่าวหาเลิกจ้าง กระทำใด ๆ ที่อาจเป็นผลให้ผู้เสียหายไม่

สามารถทนทำงานต่อไปได้ ขัดขวาง แทรกแซง และบังคับขู่เข็ญ

3. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้สิทธิของผู้เสียหายโดยการชุมนุม การทำคำร้อง การยื่น

ข้อเรียกร้อง การเจรจา การฟ้องร้อง การเป็นพยาน การให้หลักฐานต่อหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

รวมทั้งการขัดขวางการเป็นสมาชิก การให้ออกจากสมาชิก แทรกแซงการดำเนินการของสหภาพแรงงาน และการบังคับขู่เข็ญด้วย

8. การสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการจ้างและสถานะของผู้เสียหาย

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือสภาพการทำงาน เป็นข้อเท็จจริงเบื้องต้นจำเป็นต้องสอบสวนให้ข้อเท็จจริงปรากฏ เพื่อคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์จะได้ภาพลักษณ์ขององค์กรและการทำงานทั่วไปก่อนการสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวได้กล่าวไว้แล้วในข้อ 6 จึงสมควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานะของผู้เสียหาย ดังนี้

“ลูกจ้าง”

กฎหมายนิยาม “ลูกจ้าง” ไว้ในมาตรา 5 วรรคสอง จึงเห็นควรสอบสวนข้อเท็จจริงตามองค์ประกอบของกฎหมายดังกล่าว และเห็นควรสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเกี่ยวกับ

- มีสัญญาจ้างหรือไม่ กำหนดเงื่อนไขการจ้างกันอย่างไร
- การจ้างมีผลตั้งแต่วันที่ใด และได้ทำการจ้างติดต่อกันหรือไม่
- กำหนดให้เงินใดเป็นค่าจ้าง จำนวนเท่าใด จ่ายอย่างไร
- นายจ้างมอบหมายให้ทำงานหน้าที่ใดบ้าง สถานที่ทำงานที่ใด
- สภาพการทำงานทางวินัยมีหรือไม่ (ถ้ามี) เรื่องอะไร เมื่อใด โทษสถานใด

“ผู้แทนลูกจ้าง”

กฎหมายมิได้นิยาม “ผู้แทนลูกจ้าง” ไว้ว่าเป็นผู้ใด มีหน้าที่อย่างไร แต่คงมิใช่สมาชิกสหภาพแรงงานที่สหภาพแรงงานแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนประจำสถานประกอบการแต่ละแห่งที่มีสมาชิกทำงานอยู่ แต่เมื่อพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการยื่นข้อเรียกร้องแล้ว จะเห็นได้ชัดเจนว่ากฎหมายกำหนดให้มี “ผู้แทนลูกจ้าง” เพื่อทำหน้าที่แทนลูกจ้างในการเจรจาข้อเรียกร้องกับฝ่ายนายจ้าง ผู้แทนลูกจ้างดังกล่าวอาจเป็นบุคคลที่สหภาพแรงงาน หรือกรรมการสหพันธ์แรงงานแต่งตั้งก็ได้ในส่วนที่เป็นการยื่นข้อเรียกร้อง โดยลูกจ้างกฎหมายให้ “เลือกตั้ง” ผู้แทนลูกจ้าง จึงสมควรสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ

- เป็นการยื่นข้อเรียกร้องของสหภาพแรงงาน หรือ ลูกจ้าง

- เป็นการยื่นข้อเรียกร้องครั้งแรก หรือเชื่อมต่อข้อตกลงเดิม หรือเข้าซ้อนข้อตกลง หรือคำชี้ขาดเดิม

- ข้อเรียกร้องยื่นต่อนายจ้างเมื่อใด มีลูกจ้างสนับสนุนจำนวนเท่าใด
- การได้มาซึ่งผู้แทนลูกจ้างดำเนินการอย่างไร ผู้ใดบ้าง
- คุณสมบัติของผู้แทนลูกจ้างเป็นอย่างไร และมีบทบาทประการใดบ้าง
- มีการชุมนุม ประท้วง เลื่อยงาน ผลงานเกิดขึ้นหรือไม่ (ถ้ามี) ผู้แทนลูกจ้างดำเนินการอย่างไรบ้าง

- ผู้แทนลูกจ้างได้ทำหน้าที่เกินกว่าข้อตกลงสิ้นสุดหรือไม่

“กรรมการสหภาพแรงงาน” หรือ “กรรมการสหพันธ์แรงงาน”

นายจ้างหรือผู้แทนนายจ้างอาจจะรื้อถอนสิทธิการใช้สิทธิโดยชอบของกรรมการองค์การลูกจ้างได้ บุคคลดังกล่าวก็ย่อมร้องกล่าวหาต่อคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ได้เช่นกัน ดังนั้น เห็นควรสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ

- สหภาพแรงงาน หรือสหพันธ์แรงงาน จัดทะเบียนจัดตั้งในท้องที่ใด เมื่อใด
- เป็นสหภาพแรงงานประเภทใด จำนวนสมาชิกมีเท่าใด
- ผู้เสียหายเป็นสมาชิกตั้งแต่เมื่อใด และได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการเมื่อใด
- กรรมการเป็นลูกจ้างผู้บังคับบัญชาหรือไม่ (ถ้ามี) มีอำนาจอย่างไร
- กรรมการมีบทบาทอย่างไรบ้าง และผลการจดทะเบียนกรรมการเป็นอย่างไร

“สหภาพแรงงาน” หรือ “สหพันธ์แรงงาน”

สหภาพหรือสหพันธ์แรงงานอาจเป็นผู้เสียหายได้ตามมาตรา 121(3) และ (4) เนื่องจากถูกแทรกแซงจากนายจ้าง การสอบสวนข้อเท็จจริงกับกรณีดังกล่าวเห็นควรดำเนินการตามข้างต้นโดยอนุโลม

“นายจ้าง”

นายจ้างก็อาจเป็นผู้เสียหายตามมาตรา 122 (2) ได้หากถูกบุคคลอื่นบีบบังคับให้ดำเนินการใด ๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 121 จึงเห็นควรสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ

- ชื่อสถานประกอบการ ที่ตั้ง และประเภทกิจการ
- จำนวนลูกจ้าง สภาพการจ้างหรือการทำงาน
- ผู้มีอำนาจทำการแทนนายจ้างได้แก่ผู้ใด
- ความขัดแย้งด้านแรงงานมีหรือไม่ อย่างไร

9. กฎหมายห้าม “นายจ้าง” หรือ “ผู้ใด” เลิกจ้าง กลั่นแกล้ง ขัดขวาง แทรกแซง หรือบังคับขู่เข็ญบุคคลตามข้อ 8 จึงเห็นควรกำหนดแนวทางการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ

“เลิกจ้าง”

การ “เลิกจ้าง” หมายถึงการที่นายจ้างไม่ให้ลูกจ้างทำงานต่อไปและไม่จ่ายค่าจ้างให้ ซึ่งอาจเป็นการเลิกจ้างเพราะสิ้นสุดสัญญาจ้าง ไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ลดกำลังแรงงาน หรือ เพราะเหตุกระทำผิดก็ได้ จึงสมควรสอบสวนข้อเท็จจริงตามองค์ประกอบข้างต้น และสมควรเพิ่มเติมเกี่ยวกับ

- ผู้ใดเป็นผู้เลิกจ้าง เมื่อใด ด้วยวิธีการใด มีเอกสารหรือไม่
- เลิกจ้างด้วยสาเหตุใด นายจ้างดำเนินการใดบ้างก่อนการเลิกจ้าง
- การเลิกจ้างมีผลตั้งแต่เมื่อใด และมีการจ่ายค่าชดเชยหรือไม่ อย่างไร
- การฝ่าฝืนข้อบังคับการทำงาน และการลงโทษทางวินัยมีหรือไม่ เรื่องอะไรเมื่อใด
- ข้อบังคับการทำงานกำหนดเกี่ยวกับการเลิกจ้างไว้อย่างไร

“การกระทำใด ๆ อันอาจเป็นผลให้ผู้เสียหายไม่สามารถทนทำงานต่อไปได้”

การกระทำใด ๆ ข้างต้นเป็นกรอบที่กำหนดไว้กว้าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่ด้พิจารณา เป็นกรณี ๆ ไป นายจ้างหรือบุคคลอื่นกระทำต่อผู้เสียหายส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับ

1) การโยกย้ายหน้าที่

- สัญญาจ้างหรือสมรรถงานในหน้าที่ใด และทำงานในตำแหน่งดังกล่าว

มานานเท่าใด

- เงื่อนไขการจ้างให้อำนาจนายจ้างย้ายงานได้หรือไม่
- นายจ้างการจ้างย้ายงานด้วยสาเหตุใด เมื่อใด
- นายจ้างเพิ่มหรือลดค่าจ้างหรือสวัสดิการใดหรือไม่ เรื่องใด
- ลักษณะงานใหม่เป็นอย่างไร ผู้เสียหายได้รับความเป็นธรรมหรือไม่อย่างไร
- ผู้เสียหายกระทำการบกพร่องต่อหน้าที่เดิม ถูกลงโทษทางวินัยหรือไม่ เมื่อใด

2) การพักงาน

- นายจ้างได้ทำการพักงานตั้งแต่เมื่อใด เป็นระยะเวลาเท่าใด เนื่องจากสาเหตุใด
- นายจ้างจ่ายค่าจ้างในระหว่างพักงานหรือไม่ อัตราเท่าใด
- นายจ้างได้ดำเนินการก่อนการพักงานอย่างไรหรือไม่
- ผู้เสียหายทำงานบกพร่อง ถูกลงโทษทางวินัยหรือไม่ เมื่อใด
- การพักงานดังกล่าว นายจ้างกระทำต่อลูกจ้างใดบ้าง จำนวนเท่าใด
- ผู้เสียหายได้รับความเป็นธรรมหรือไม่ อย่างไร

3) การไม่มอบหมายงานให้ทำ

เห็นควรสอบสวนข้อเท็จจริงตามข้อ 2) โดยอนุโลม

4) การไม่ปรับเปลี่ยนค่าจ้างประจำปี หรือการไม่จ่ายโบนัส

- สภาพการจ้างเกี่ยวกับการเพิ่มค่าจ้างประจำปีหรือการจ่ายโบนัสเป็นอย่างไร
- มีระบบการประเมินผลงานหรือไม่ ผลการประเมินของผู้เสียหายเป็นอย่างไร
- การปรับเพิ่มค่าจ้างประจำปี หรือการจ่ายโบนัสให้ลูกจ้างในปีนั้นเป็นอย่างไร
- ผู้เสียหายได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากลูกจ้างอื่นอย่างไร
- ผลประกอบการของนายจ้างเป็นอย่างไร

“การขัดขวางการเข้าเป็นสมาชิก หรือให้ออกจากสมาชิกสหภาพแรงงาน”

- เป็นการกระทำของผู้ใดต่อผู้ใด เมื่อใด และอย่างไร
- ลูกจ้างได้กระทำการต่อการขัดขวางดังกล่าวอย่างไร
- การกระทำของนายจ้างเป็นการเลือกปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

“การขัดขวาง การแทรกแซงองค์การลูกจ้าง”

- เห็นควรสอบสวนข้อเท็จจริงตามข้อ 9.3 โดยอนุโลม

10. การใช้สิทธิของผู้เสียหาย

กฎหมายรับรองการใช้สิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้เสียหายอันเนื่องจากการชุมนุม การทำคำร้อง การยื่นข้อเรียกร้อง การเจรจา การฟ้องร้อง การเป็นพยาน การให้หลักฐาน รวมถึงการจะดำเนินการดังกล่าวด้วย จึงสมควรสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการ ดังนี้

การชุมนุม

- ทำการชุมนุมกันเมื่อใด เรื่องใด สถานที่ใด
- ผู้มีส่วนร่วมชุมนุมจำนวนเท่าใด แกนนำการชุมนุมได้แก่ผู้ใด
- ผลการชุมนุมเป็นอย่างไร จะดำเนินการอย่างไร โดยผู้ใด
- ผู้ได้รับมอบหมายได้ดำเนินการอย่างไร เมื่อใด กับผู้ใด ผลเป็นอย่างไร

การทำคำร้อง

- ผู้เสียหายได้จัดทำคำร้องเรื่องใด เมื่อใด ถึงผู้ใด ด้วยเหตุผลใด
- สารสำคัญของเรื่องที่ร้องเป็นอย่างไร รูปแบบคำร้องเป็นอย่างไร
- ได้จัดทำคำร้องแต่ผู้เดียวหรือมีผู้อื่นร่วมด้วย
- นายจ้างหรือหน่วยงานได้ดำเนินการประการใด เมื่อใด
- ผลของการจัดทำคำร้องที่มีต่อผู้เสียหายเป็นอย่างไร

การยื่นข้อเรียกร้อง

- ให้สอบถามองค์ประกอบของกฎหมาย อาทิ เป็นหนังสือ รายชื่อ และลายมือชื่อของลูกจ้างผู้สนับสนุน สารสำคัญของข้อเรียกร้อง สารสำคัญของข้อเรียกร้อง การเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้าง เป็นต้น อนึ่งเห็นควรสอบสวนเพิ่มเติมตามข้างต้นโดยอนุโลม

การเจรจา

การเจรจาเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนลูกจ้างเพื่อให้ข้อเรียกร้องบรรลุข้อตกลงจึงเป็น การปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่ได้รับการเลือกตั้งจนกว่าข้อเรียกร้องจะยุติลง จึงสมควรสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม

- ได้ทำการเจรจากับผู้แทนนายจ้างกี่ครั้ง ผลเป็นอย่างไร
- บรรยากาศในการเจรจาเป็นอย่างไร รวมถึงบทบาทของผู้เสียหาย
- ข้อเรียกร้องยุติลงได้อย่างไร ผลเป็นอย่างไร
- มีการชุมนุม ประท้วง ผละงาน เนื้องานควบคู่กันหรือไม่

การฟ้องร้อง

- ผู้เสียหายได้ฟ้องคดีต่อศาลใด เรื่องอะไร เมื่อใด
- ผู้เสียหายได้ฟ้องคดีเพราะเหตุใด ขอให้ศาลบังคับคดีอย่างไร
- ผู้เสียหายฟ้องคดีในฐานะใด มีหลักฐานมอบอำนาจอย่างไร
- ผลคดีเป็นอย่างไร และนายจ้างทำอย่างไรกับผู้ฟ้องคดีดังกล่าว

การเป็นพยาน

- ผู้เสียหายไปเป็นพยานให้กับผู้ใด เรื่องใด เมื่อใด ต่อหน่วยงานใด
- ผู้เสียหายไปเป็นพยานตามหมายศาล หนังสือเรียก หรือพยานนำ
- ผลคดี หรือเรื่องที่ได้ไปเป็นพยานเป็นอย่างไร
- มีผู้ใดไปเป็นพยานร่วมด้วยหรือไม่ เป็นผู้ใดบ้าง
- นายจ้างดำเนินการอย่างไรกับพยานบ้าง เมื่อใด

การให้หลักฐาน

- ผู้เสียหายได้ให้หลักฐานใดต่อผู้ใด เมื่อใด เพราะเหตุใด
- ผู้เสียหายได้หลักฐานดังกล่าวมาอย่างไร เมื่อใด
- ผู้เสียหายจัดส่งหลักฐานอย่างไร เมื่อใด
- หลักฐานดังกล่าวมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด
- ผลแห่งคดี หรือเรื่องเป็นอย่างไร เมื่อใด

11. การเลิกจ้างระหว่างข้อตกลงมีผลใช้บังคับ

- นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างเนื่องจากสาเหตุใด จำนวนเท่าใด เมื่อใด
- นายจ้างมีมาตรการใดก่อนการเลิกจ้างหรือไม่ (ถ้ามี) เป็นอย่างไร
- นายจ้างกำหนดหลักเกณฑ์ หรือมีข้อตกลงในเรื่องดังกล่าวอย่างไร
- ผลประกอบการย้อนหลังระยะ 1 – 3 ปี เป็นอย่างไร
- ถ้าเลิกจ้างเนื่องจากทำความผิด เป็นความผิดอะไร เมื่อใด
- การฝ่าฝืนข้อบังคับการทำงานและการลงโทษทางวินัยมีหรือไม่ เมื่อใด เรื่องอะไร

12. การคุ้มครองลูกจ้างเป็นการเฉพาะ

สิทธิของลูกจ้างประการหนึ่ง คือ การเป็น“กรรมการลูกจ้าง” กรรมการลูกจ้างเป็นบุคคลที่ลูกจ้างเลือกตั้ง หรือสหภาพแรงงานแต่งตั้งก็ได้ การเลิกจ้าง การลงโทษ การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่หรือการกระทำใด ๆ อันอาจเป็นผลให้กรรมการลูกจ้างไม่สามารถทำงานต่อไปได้กฎหมายกำหนดให้นายจ้างต้องขออนุญาตจากศาลแรงงานก่อน และเมื่อศาลแรงงานอนุญาตแล้วนายจ้างจึงจะมีสิทธิดำเนินการได้ ดังนั้นในส่วนที่เป็นกรรมการลูกจ้างจึงไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ที่จะพิจารณา วินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมได้ ฉะนั้นจึงควรสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ

- เป็นกรรมการลูกจ้างได้อย่างไร มีวาระการอยู่ในตำแหน่งเท่าใด
- เป็นกรรมการลูกจ้างมาตั้งแต่เมื่อใด
- นายจ้างได้ดำเนินการอย่างไรกับกรรมการลูกจ้าง เมื่อใด ผลเป็นอย่างไร
- นายจ้างได้ยื่นคำร้องต่อศาลแรงงานเพื่อดำเนินการกับกรรมการลูกจ้างหรือไม่

เมื่อใด ผลการพิจารณาเป็นอย่างไร

- กรณีที่นายจ้างมิได้ร้องขอต่อศาลแรงงาน กรรมการลูกจ้างได้ร้องทุกข์กล่าวโทษ

นายจ้างต่อพนักงานสอบสวนหรือไม่ เมื่อใด ผลคดีเป็นอย่างไร

กลุ่มงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

ตุลาคม 2547

กรรมการฝ่ายกลาง

1. นายอัมพร นีละ โยธิน	ประธานกรรมการ
(อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม)	
2. นายสุวัฒน์ สิงคี	กรรมการ
(อดีตรองอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน)	
3. นางเครือมณี บุณนาค	กรรมการ
(อดีตผู้อำนวยการสำนักแรงงานสัมพันธ์)	
4. นายชนพร ศรียากุล	กรรมการ
(อดีตหัวหน้าคณะทำงานประจำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน)	
5. นายอาทิตย์ อัสโม	กรรมการและเลขานุการ
(ผู้อำนวยการสำนักแรงงานสัมพันธ์)	

กรรมการฝ่ายนายจ้าง

1. นายสุรัชย์ ปลั่งสมบัติ	กรรมการ
(สภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย)	
2. ร้อยเอกสำเริง ชนะสิทธิ์	กรรมการ
(สภาองค์การนายจ้างไทย)	
3. นายแสงชัย โสเถียรกุล	กรรมการ
(สภาองค์การนายจ้างไทยสากล)	
4. นายประดิษฐ์ สุโขชัยกุล	กรรมการ
(สภาองค์การนายจ้างอุตสาหกรรมไทย)	
5. นายสุรัชย์ สุทธิวรชัย	กรรมการ
(สภาองค์การนายจ้างธุรกิจและอุตสาหกรรมแห่งชาติ)	

กรรมการฝ่ายลูกจ้าง

1. นายนิกม สองคร	กรรมการ
(สภาองค์การลูกจ้างพัฒนาแรงงานแห่งประเทศไทย)	
2. นายประเทือง แสงสังข์	กรรมการ
(สภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทย)	
3. นายอนุวัฒน์ ทุมชัย	กรรมการ
(สภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย)	
4. นายบรรจง บุญรัตน์	กรรมการ
(สภาองค์การลูกจ้างสภาศูนย์กลางแรงงานแห่งประเทศไทย)	
5. นายบุญสม ทาวิจิตร (สหภาพแรงงานกะรัต)	กรรมการ

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

การพิจารณาวินิจฉัยและมีคำสั่งกรณีการกระทำอันไม่เป็นธรรม

ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518

เรียน ผู้ให้สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์นี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาถึงปัญหา “การพิจารณาวินิจฉัยและมีคำสั่งกรณีการกระทำอันไม่เป็นธรรม ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518” เพื่อให้การวินิจฉัยและมีคำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ได้รับการยอมรับจากนายจ้างผู้ถูกกล่าวหา และลูกจ้างผู้กล่าวหาเมื่อเกิดมีการกระทำอันไม่เป็นธรรมต่อกัน โดยข้อมูลหรือความคิดเห็นที่ได้ ผู้ศึกษาจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะนำไปใช้เพื่อสรุปผลการศึกษาในลักษณะภาพรวม โดยไม่มีผลเสียหายต่อท่านและจะไม่มีการระบุชื่อของผู้ตอบคำถาม

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีในการให้ข้อมูล และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ผู้ศึกษา

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ ประกอบไปด้วยแนวทางการสัมภาษณ์จำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ

1. ในความเห็นของท่าน กระบวนการในการดำเนินการ การพิจารณาวินิจฉัย และมีคำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ในเรื่องการกระทำอันไม่เป็นธรรม มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องอะไรบ้างในการปฏิบัติตามภารกิจหน้าที่ที่ท่านเกี่ยวข้องและได้รับมอบหมาย และท่านเห็นว่า มีแนวทางในการแก้ไขปัญหามิใช่หรืออุปสรรคนั้นอย่างไร และท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องอะไร มีเหตุผลในการสนับสนุนอย่างไรบ้าง
2. ท่านคิดว่าบทบัญญัติและกระบวนการทางกฎหมายในเรื่องการกระทำอันไม่เป็นธรรม มีความชัดเจนเหมาะสม ครบคลุม และสอดคล้องกับสภาพการแรงงานสัมพันธ์ในปัจจุบัน หรือไม่อย่างไร
3. ท่านเห็นว่าประเด็นข้อกฎหมายในเรื่องการกระทำอันไม่เป็นธรรมที่ควรที่จะได้รับการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาเพิ่มเติมให้ดีขึ้นมีประเด็นอะไรบ้าง และปรับปรุงเพิ่มเติมเป็นอย่างไร

4. ท่านเห็นว่า “ระเบียบคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดการกระทำอันไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2548” มีความชัดเจน เหมาะสม ครอบคลุมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 และสภาพการแรงงานสัมพันธ์ในปัจจุบัน หรือไม่อย่างไร และควรปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นในเรื่องอะไร อย่างไร

5. ท่านเห็นว่า “แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับคำร้องเรื่องการกระทำอันไม่เป็นธรรม ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518” มีความชัดเจน เหมาะสม ครอบคลุม และสอดคล้องกับสภาพการแรงงานสัมพันธ์ในปัจจุบัน หรือไม่อย่างไร และควรปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นในเรื่องอะไร อย่างไร

ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของอนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์

การสัมภาษณ์พนักงานเจ้าหน้าที่ กลุ่มงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ จำนวน 7 คนซึ่งเป็นผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ที่ทำหน้าที่เลขานุการในคณะอนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ทำการสัมภาษณ์ ณ กลุ่มงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ระหว่างวันที่ 1 – 10 มีนาคม 2550 ดังมีรายชื่อ และตำแหน่ง ดังนี้

1. นางสาวรี บุษยเนตร นักวิชาการแรงงาน 7 ว
2. นางสาวเนาวรัตน์ มานิตยกุล นักวิชาการแรงงาน 7 ว
3. นายเจนวิทย์ ไชโย นักวิชาการแรงงาน 6 ว
4. นายนเรนทร์ วชิราพรพฤษ นักวิชาการแรงงาน 6 ว
5. นางเบญจวรรณ หฤษฐ์วงศ์ นักวิชาการแรงงาน 6 ว
6. นางสาววราภรณ์ สุขสถิตย์ นักวิชาการแรงงาน 6 ว
7. นางสาววิชญา สวัสดิ์ นักวิชาการแรงงาน 4

ความเห็นของอนุกรรมการที่ให้สัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

คำถามข้อ 1 อนุกรรมการ เห็นว่า ในการสอบข้อเท็จจริงไม่ได้รับความร่วมมือจากนายจ้าง ลูกจ้างในการชี้แจงข้อเท็จจริง และนำเสนอพยานหลักฐาน ทำให้ได้ข้อเท็จจริงจริงไม่ครอบคลุมทุกประเด็น เป็นผลให้การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงประกอบข้อกฎหมายอาจผิดพลาดได้ ข้อมูลที่เป็นความรู้เฉพาะทาง เช่น เอกสารการเงิน มีความซับซ้อนยากแก่การทำความเข้าใจและเสียเวลาในการศึกษา และคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์วินิจฉัยด้วยความรู้สึกและขาดหลักเหตุผล

คำถามข้อ 2 อนุกรรมการ เห็นว่า บทบัญญัติและกระบวนการทางกฎหมายยังมีความเหมาะสม

คำถามข้อ 3 อนุกรรมการ เห็นว่า กรณีลูกจ้างที่เป็นกรรมการลูกจ้าง ควรมีสติหรือกล่าวหาเรื่อง การกระทำอันไม่เป็นธรรมได้

คำถามข้อ 4 อนุกรรมการ เห็นว่า ระเบียบฯ ยังมีความเหมาะสม

คำถามข้อ 5 อนุกรรมการ เห็นว่า แนวปฏิบัติฯ ยังมีความเหมาะสม

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นอนุกรรมการให้ความเห็นว่า

1. ปัญหาในการรวบรวมข้อเท็จจริง อันได้แก่ การสอบปากคำหรือการสอบสวนข้อเท็จจริง นายจ้าง ลูกจ้าง พยานบุคคลของทั้งสองฝ่าย และการรวบรวมพยานเอกสารและพยานหลักฐานอื่นๆ เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือในการชี้แจงข้อเท็จจริงและการนำส่งพยานหลักฐาน จึงทำให้ได้ข้อเท็จจริง ไม่ครอบคลุมทุกประเด็น เป็นผลให้การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องอาจผิดพลาดได้
2. ปัญหาในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นความรู้เฉพาะทาง เช่น เอกสารการเงิน เอกสารทางบัญชี เป็นต้น จำเป็นต้องมีความรู้ในการทำความเข้าใจเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งต้องเสียเวลาในการศึกษาทำความเข้าใจ
3. ปัญหาในการพิจารณาวินิจฉัยและมีความเห็นของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ที่เมื่อได้ฟัง ข้อเท็จจริงจากทั้งสองฝ่ายแล้ว ในบางเรื่องได้พิจารณาตัดสินหรือชี้แนะด้วยการใช้ความรู้สึก เช่น ความ สงสาร ความไม่ชอบ เป็นต้น มาพิจารณาตัดสิน แทนการพิจารณาวินิจฉัยด้วยหลักเหตุผล
4. การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ในประเด็นลูกจ้างที่เป็นกรรมการลูกจ้างตามพระราชบัญญัติ แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 หากลูกนายจ้างกระทำการอันไม่เป็นธรรม ควรมีสติเป็นผู้ร้องกล่าวหาเรื่อง การกระทำอันไม่เป็นธรรมต่อคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ได้ ซึ่งในปัจจุบันไม่มีสิทธิเนื่องจากกฎหมาย ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้ไปยื่นคำร้องต่อศาลแรงงาน